

S. Bukalski (red.)

Szatan w religii i kulturze.

Spis treści:

Wstęp...9

R. Misiak, *Monizm i dualizm jako ontyczne próby wyjaśnienia zła*...13

Wstęp...13

1. Monizm w myśli Schelinga i Tillicha...15

2. Dualizm gnozy...24

Zakończenie...29

A. Wańka, *Złe duchy w religiach kosmocentrycznych*...33

Wstęp...33

1. Natura i specyfika złych duchów...35

2. Wyobrażenia złych duchów...38

3. Pochodzenie złych duchów...39

3.1. Pochodne bóstwa...39

3.2. Z duchów zmarłych...40

4. Miejsca przebywania...41

5. Sfery aktywności złych duchów...43

5.1. Przeciwnicy bóstwa...43

5.2. Przeciwnicy kosmicznego porządku...44

5.3. Przeciwnicy człowieka...45

5.3.1. W życiu doczesnym...45

5.3.2. Na drodze zbawienia...47

6. Neutralizowanie wpływu złych duchów...47

6.1. Procedury obrzędowe...48

6.2. Procedury symboliczne...50

6.3. Fortele i podstęp...51

Zakończenie...52

E. Sakowicz, *Judaizm, chrześcijaństwo, islam o Szatanie*...57

1. Biblia hebrajska i judaistyczna wizja Szatana...59

2. Nowy Testament i chrześcijaństwo o Szatanie...63

3. Koran i tradycja muzułmańska wobec Szatana...66

Podsumowanie...68

P. Briks, *Szatan, złe duchy, demony, aniołowie zagłady i potwory w Starym Testamencie*...73

1. Demony i bóstwa...75

2. Smoki, potwory i mityczne moce...78

3. Szatan...81

4. Zaraza i pomór...83

5. Diabeł...84

Posumowanie...86

C. Korzec, *Apokalipsa o Szatanie: figura smoka w Ap 12*...89

1. Ap 12 jako jednostka literacka...92
 2. Figura smoka jako element apokaliptycznego symbolizmu...95
 3. Figura smoka: w kierunku de kodyfikacji...101
- Zakończenie...108

M. Skierkowski, *Egzorcyzmy Jezusa*...113

1. Demonologia czasów Jezusa...113
 2. Egzorcyzmy i magia...116
 3. Egzorcyzmy w kontekście innych cudów...118
 - 3.1. Opętany z Gerazy...120
 - 3.2. Opętany w synagodze w Kafarnaum...121
 - 3.3. Opętany chłopiec...122
 - 3.4. Opętany niemy i niewidomy...123
 - 3.5. Córka Syrofenicjanki...124
- Konkluzja...125

J. Nowaszczuk, *Petrus Thyraeus SJ, Daemoniaci – wykład doktryny katolickiej o opętaniu*...127

1. Zjawisko opętania...129
2. Zasady rozeznawania...136
3. Proces uwolnienia...141

K. Wojtkiewicz, *Szatan jako osoba niespełniona eschatycznie*...149

1. Pojęcie osoby...150
2. Osobowy charakter Szatana...154
3. Perwersyjna logika działania szatańskiego...162

R. Nęcek, *Szatan a społeczny wymiar zła w nauczaniu Kościoła*...171

- Wstęp...171
1. Szatan źródłem zła...172
 - 1.1. Pokusa próbą odstawienia Boga na margines...172
 - 1.2. Pokusa chciwości...173
 - 1.3. Pokusa chęci władzy...174
 - 1.4. Pokusa znaczenia...175
 2. Kategorie zła...175
 - 2.1. Grzech społeczny...176
 - 2.2. Struktury grzechu...177
 3. Wybrane formy struktury grzechu...179
 - 3.1. Korupcja...179
 - 3.2. Zdrada...180
 4. Ulepszanie prawa i wzywianie do nawrócenia...182
 - 4.1. Ulepszanie prawa...182

4.2. Wezwanie do nawrócenie...183
Zakończenie...184

E. Skorupska-Raczyńska, *Językowy obraz diabła w polszczyźnie ogólnej*...187

D. Sikorski, *Opętanie a choroba psychiczna – kryteria różnicujące*...201

Wprowadzenie...201

1. Dlaczego „kulty publiczności” przyciągają ludzi?...202

2. Kryteria diagnostyczne opętania...203

3. Kryteria rozpoznawania prawdziwości opętania wg *Nowego Rytuału Egzorcystów*...206

4. Kim są opętani?...208

5. Zachowania opętanych...209

6. Diagnostyka różnicowa opętania...211

Zakończenie...220

S. Bukalski, *Satanizm – psychospołeczne aspekty*...225

Wstęp...225

1. Satanizm – historia zjawiska...226

2. Motywacje czcicieli Szatana...228

3. Osobowościowy profil satanisty...232

4. Zachowania satanistów...238

Zakończenie...240

M. Romańczuk-Grąka, *Kryminologiczne aspekty satanizmu*...243

Wstęp...243

1. Pojęcie oraz odmiany satanizmu...244

2. Etiologiczne aspekty zjawisk patologicznych związanych z satanizmem...248

3. Problemy pomiaru przestępczości związanej z satanizmem...250

4. Przykłady zdarzeń kryminalnych na tle satanistycznym...252

5. Prawne możliwości przeciwdziałania zdarzeniom kryminalnym na tle satanistycznym...259

Zakończenie...260

G. Harasimiak, *Satanizm w świetle konstytucyjnego prawa do wolności sumienia i wyznania*...263

Uwagi wstępne...263

1. Problem określenia, czym jest zjawisko satanizmu...264

2. Ujęcie i istota wolności w prawodawstwie polskim...268

3. Wyodrębnienie wolności sumienia i wyznania w Polsce...272

4. Uregulowania wolności sumienia i wyznania w prawie polskim...275

4.1. Istota zagadnienia...275

4.2. Organizacyjno-prawne formy wolności uzewnętrzniania religii...277

5. Satanizm a prawo do indywidualnego lub wraz z innymi uzewnętrzniania wolności w sferze religii w Polsce...280

Zakończenie...284

Noty o autorach...289